

MAAILMAN PARHAAT UUTISET

Ihmisoikeudet kuuluvat kaikille -
iästä, sukupuolesta tai
kansallisuudesta riippumatta.

www.maaailmanparhaat uutiset.fi
www.ykliitto.fi

Lokakuu 2016
Teema: Ihmisoikeudet

“Suomessa moni ihmisoikeus toteutuu hyvin” s. 4

YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista astui voimaan Suomessa s. 7

17 kestävän kehityksen tavoitetta keskiaukeaman julisteena

Testaa tietosi ihmisoikeuksista! s. 7-8

50 VUOTTA IHMISOIKEUKSIA

“Kaikki ihmiset syntyvät vapaina ja tasavertaisina arvoltaan ja oikeuksiltaan. Heille on annettu järki ja omatunto, ja heidän on toimittava toisiaan kohtaan veljeyden hengessä.”

YK:n ihmisoikeusjulistus 1. artikla

2015

Uudet kestävän kehityksen tavoitteet (Agenda 2030) hyväksytään. Ihmisoikeuksien toteutuminen on keskeinen osa tavoitteiden saavuttamista.

2008

TSS-sopimuksen yksilövalituksia koskeva valinnainen pöytäkirja hyväksytään YK:n yleiskokouksessa.

2007

YK:n yleiskokous hyväksyy julistuksen alkuperäiskansojen oikeuksista.

2006

Vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva yleissopimus hyväksytään YK:ssa.

Tahdonvastaisia katoamisia koskeva yleissopimus hyväksytään YK:ssa.

Osana YK:n uudistamista perustetaan ihmisoikeusneuvosto, joka korvaa ihmisoikeustoimikunnan.

Vuonna 1966 YK:n yleiskokous hyväksyi kaksi keskeistä ihmisoikeussopimusta: kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan yleissopimuksen sekä taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan yleissopimuksen. Yhdessä ihmisoikeusjulistuksen kanssa nämä sopimukset muodostavat ihmisoikeusjärjestelmän perustan ja niin sanotun kansainvälisen ihmisoikeusasiakirjan.

Toisen maailmansodan aikaiset räikeät ihmisoikeusloukkaukset osoittivat tarpeen kirjata ihmisoikeudet tuleviin rauhansopimuksiin ja vakiinnuttaa ne osaksi sodanjälkeistä uutta maailmanjärjestystä.

YK perustetaan

Vuonna 1945 Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan allekirjoitti 51 valtiota, jotka sitoutuivat toimimaan yhteisten päämäärien saavuttamiseksi. Yksi YK:n keskeisistä päämääristä on ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kehittäminen ja edistäminen (1. artikla YK:n peruskirja).

Edesauttamaan tämän päämäärän saavuttamista perustettiin vuonna 1946 ihmisoikeustoi-

mikunta, jonka ensimmäisenä puheenjohtajana toimi **Eleanor Roosevelt**. Rooseveltin johdolla ihmisoikeustoitokunta ryhtyi laatimaan ihmisoikeusjulistusta.

YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus hyväksyttiin YK:n yleiskokouksessa 10. päivänä joulukuuta vuonna 1948. Kyseessä oli ensimmäinen kansainvälisesti laadittu kattava luettelo ihmisoikeuksista, ja siitä on muodostunut tietynlainen määritelmä sille, mitä ihmisoikeuksien käsitteeseen sisältyy.

Ihmisoikeuksien yleismaailmallisella julistuksella on merkittävä poliittinen ja moraalinen vaikutusvalta. Se ei kuitenkaan ole valtioita oikeudellisesti velvoittava asiakirja. Tämän vuoksi julistusta haluttiin täydentää oikeudellisesti sitovalla sopimuksella.

Alun perin tavoitteena oli luoda yksi yhtenäinen oikeudellisesti velvoittava ihmisoikeussopimus. Länsimaiden ja kommunistimaiden välillä oli kuitenkin vahvoja näkemyseroja siitä, mitä oikeuksia sopimukseen tulisi sisällyttää. Koska yhteisymmärrystä ei löytynyt, jouduttiin tekemään kaksi erillistä sopimusta: länsimaiden kannattama kansalaisoi-

keuksia ja poliittisia oikeuksia koskeva yleissopimus (KP-sopimus) ja sosialistimaiden kannattama taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskeva yleissopimus (TSS-sopimus).

Kansalaisoikeudet turvaavat yksilölle yhteiskunnan jäsenenä tietyt henkilökohtaiset vapaudet ja oikeudet, kuten oikeuden elämään, oikeuden kansalaisuuteen, yksityis- ja perhe-elämän suojan, ajatuksen, omantunnon ja uskonnonvapauden sekä liikkumisvapauden. Poliittiset oikeudet puolestaan turvaavat yksilön oikeuden osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan takaamalla muun muassa äänioikeuden vapaissa vaaleissa sekä sananvapauden, yhdistymisvapauden ja kokoontumisvapauden. KP-oikeuksissa on pitkälti kyse vapaudesta jostakin, jonka vuoksi niitä kutsutaan joskus myös vapausoikeuksiksi.

TSS-oikeudet perustuvat siihen, että ihmisten tosiasiallinen hyvinvointi ei toteudu yksinomaan julkisen vallan passiivisuudella, vaan sen turvaamiseen tarvitaan yhteiskunnan aktiivisia toimenpiteitä ja voimavaroja. TSS-oikeuksiin kuuluvat esimerkiksi oikeus sosiaaliseen

turvallisuuteen, oikeus työhön, oikeus riittävään elintasoon, oikeus opetukseen sekä oikeus osallistua yhteiskunnan sivistyselämään.

Sopimukset astuvat voimaan

Sekä KP- että TSS-sopimus hyväksyttiin ja avattiin valtioiden allekirjoitettavaksi ja ratifioitavaksi YK:n yleiskokouksessa 16. joulukuuta vuonna 1966.

Astuakseen voimaan kumpikin sopimus vaati 35 maan ratifiointia. TSS-sopimus sai ensimmäisenä vaaditun määrän ratifiointeja ja astui voimaan 3. tammikuuta 1976. KP-sopimus puolestaan astui voimaan 23. maaliskuuta 1976.

Tällä hetkellä 168 valtiota on ratifioinut KP-sopimuksen ja 164 valtiota TSS-sopimuksen.

Ratifioidessaan sopimuksen valtio sitoutuu turvaamaan sopimuksessa määritellyt oikeudet jokaiselle alueellaan olevalle ihmiselle. Valtiolla on lisäksi velvollisuus kunnioittaa, suojella ja edistää ihmisoikeuksia niin omassa toiminnassaan kuin yksittäisten ihmisten välisissä suhteissakin.

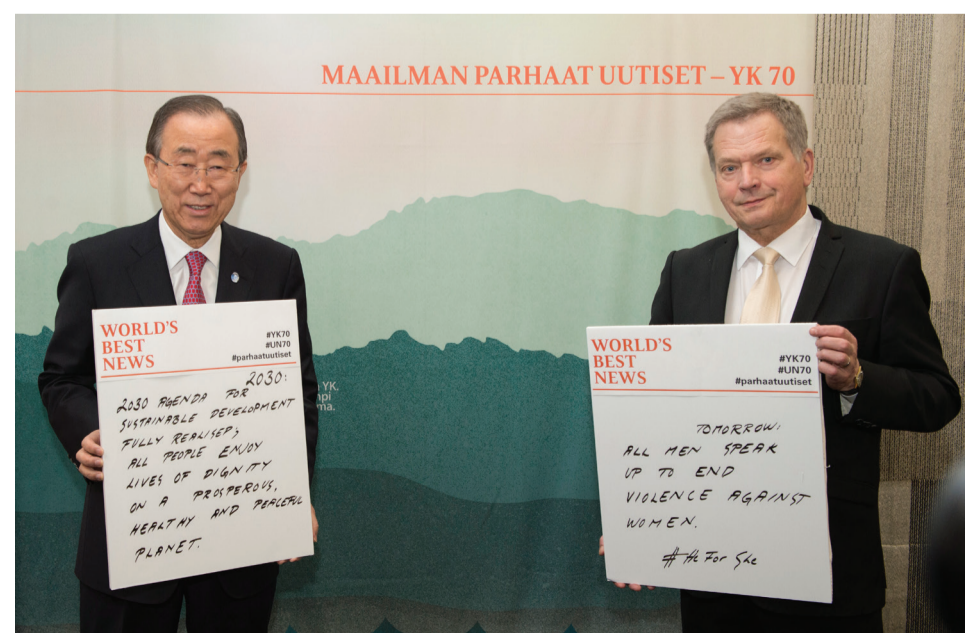
9.12.2015, Helsinki, Suomi 60 vuotta YK:ssa -juhla.

YK:n pääsihteeri Ban Ki-moon ja Suomen tasavallan presidentti Sauli Niinistö osallistuivat Suomen YK-liiton Maailman parhaat uutiset -kampanjaan kirjoittamalla tauluihin uutisen, jonka he halusivat tulevaisuudessa kuulla.

Pääsihteeri Banin uutinen kuului: “Vuonna 2030 kestävän kehityksen tavoitteet on saavutettu. Kaikki saavat nauttia ihmisarvoisesta elämästä elinvoimaisella, terveellä ja rauhanomaisella planeetalla.”

Presidentti Niinistön uutinen käsitteli naisten asemaa. “Huomenna kaikki miehet ryhtyvät vastustamaan ja lopettavat naiseen kohdistuvan väkivallan. #HeforShe”

Kuva: UN Photo / Eskinder Debebe

MITEN IHMISOIKEUDET NÄKYVÄT SUOMESSA?

1995

Suomessa tehdään perusoikeusuudistus, jonka myötä ihmisoikeuksien asema kansallisessa lainsäädännössä parantuu.

1993

YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimi perustetaan edistämään ja puolustamaan ihmisoikeuksien toteutumista kaikkialla maailmassa.

1990

Siirtotyöläisten ja heidän perheenjäsentensä oikeuksia koskeva yleissopimus hyväksytään YK:n yleiskokouksessa.

1989

Yleissopimus lasten oikeuksista hyväksytään YK:n yleiskokouksessa.

KP-sopimuksen toinen valinnainen pöytäkirja kuolemanrangaistuksen poistamisesta hyväksytään.

1984

Kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastainen yleissopimus hyväksytään YK:n yleiskokouksessa.

1979

Kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskeva yleissopimus hyväksytään YK:n yleiskokouksessa.

Suomessa kansainvälinen oikeus, kuten YK:n ihmisoikeussopimukset, muodostavat osan valtiosisäisestä eli kansallisesta oikeudesta.

Kansainvälisestä sopimuksesta ei kuitenkaan automaattisesti tule osa kansallista lainsäädäntöä. Sen sijaan sadakseen kansallisen lain aseman, eduskunnan täytyy säätää laki, joka erikseen myöntää tietyille kansainväliselle sopimukselle kansallisen lain aseman.

Suomessa TSS-sopimus astui voimaan 3. tammikuuta vuonna 1976 ja KP-sopimus sekä siihen liittyvä yksilövalituksia koskeva valinnainen pöytäkirja 23. maaliskuuta 1976. Kansainväliset ihmisoikeussopimukset täydentävät Suomen kansallisia perusoikeuksia. Tosin suurin osa kansainvälisistä ihmisoikeusvelvoitteista on kirjattuna myös suoraan Suomen perustuslakiin.

Suomen perustuslaki turvaa lähtökohtaisesti kaikkien Suomessa oleskelevien ihmisoikeudet. Vuonna 1995 Suomessa toteutettiin perusoikeusuudistus. Suomen perustuslaki oli paikoittain jäänyt pahasti jälkeen kansainvälisestä ihmisoikeuksien kehityksestä ja uudistuksen myötä perustuslaki pyrittiin saamaan vastaamaan Suomea sitovia kansainvälisiä ihmisoikeussopimuksia.

Erityisesti TSS-oikeuksien kannalta perustuslakiuudistus oli merkittävä. Ennen uudistusta Suomen perustuslaki oli keskittynyt lähinnä KP-oikeuksien turvaamiseen. Tämä kuitenkin muuttui uudistuksen myötä ja keskeiset TSS-oikeudet otettiin osaksi Suomen perustuslakia.

Sopimusten täytäntöönpanoa valvotaan YK:ssa

Ihmisoikeuksien toteutuminen on edelleen maailmalaajuinen haaste. Sopimusten hyväksyminen ei yksinään riitä, vaan on varmistettava, että niillä on vaikutuksia myös käytännössä.

YK osallistuu aktiivisesti ihmisoikeuksien valvontaan. YK:n peruskirjan artikla 68 edellyttää, että YK:lla on ihmisoikeuksien edistämiseen erikoistunut elin. Tätä tehtävää hoiti 60 vuoden ajan YK:n ihmisoikeustoimikunta, joka vuonna 2006 korvattiin YK:n ihmisoikeusneuvostolla. Yleismaailmallisen määräaikaistarkastelun avulla neuvosto seuraa ja valvoo YK:n jäsenvaltioiden ihmisoikeustilanteita.

Monet ihmisoikeussopimukset, KP- ja TSS-sopimukset mukaan lukien, sisältävät myös oman raportointivelvoitteen, joka velvoittaa sopimuksen jäsenvaltiot toimittamaan määräajoin raportin sopimuksen toteutumisesta valvovalle YK-komitealle. KP-sopimuksen toteutumista valvoo YK:n ihmisoikeuskomitea ja TSS-sopimusta YK:n talous- ja sosiaalineuvoston alainen komitea, TSS-komitea. Jäsenvaltion raportin perusteella komitea antaa johtopäätöksensä ja suosituksensa jäsenvaltion ihmisoikeustilanteesta. Suomalainen **Martin Scheinin** toimi vuosina 1997-2004 KP-oikeuksia valvovan ihmisoikeuskomitean jäsenenä.

Sekä KP- että TSS-sopimuksia on täydennetty valinnaisilla pöytäkirjoilla, jotka mahdollistavat yksilövalituksen. Sopimusta valvova komitea käsittelee valituksen ja arvioi, onko sopimuksessa säänneltyjä oi-

keuksia loukattu. Arvioinnin perusteella komiteat voivat antaa kannanottoja. Komiteoiden kannanotot eivät kuitenkaan ole oikeudellisesti sitovia.

Valitusmenettelyn käyttö edellyttää, että valituksen kohteena oleva valtio on erikseen hyväksynyt mahdollisuuden yksilövalitukseen. KP-sopimusta täydentävä, yksilövalitukset mahdollistava valinnainen pöytäkirja, hyväksyttiin Suomessa vuonna 1976 varsinaisen KP-sopimuksen hyväksymisen yhteydessä. TSS-sopimuksen lisäpöytäkirja tuli Suomen osalta voimaan vasta huhtikuussa 2014.

50 vuoden taival

KP- ja TSS-sopimuksilla on erittäin merkittävä rooli ihmisoikeuksien kannalta niin Suomessa kuin maailmanlaajuisestikin. Ne ovat ensimmäiset oikeudellisesti velvoittavat ihmisoikeussopimukset, joiden pohjalta on vuosien varrella solmittu täydentäviä ihmisoikeussopimuksia.

Nyt, kun sopimukset täyttävät 50 vuotta (joulukuu 2016), on hyvä pysähtyä tarkastelemaan sitä kehitystä, jota sopimusten hyväksymisen jälkeen ja niiden ansiosta on tapahtunut. Samalla on kuitenkin kiinnitettävä huomioita siihen, että ihmisoikeuksien toteutumiseksi on tehtävä jatkuvasti väsymätöntä työtä niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin. Suomessa esimerkiksi naisiin kohdistuva väkivalta on edelleen merkittävä ihmisoikeuksiin liittyvä ongelma. Ihmisoikeuksia ei voi siis edelleenkaan pitää lainkaan itsestäänselvyyksinä.

Teksti:
Hanna Perikangas ja Eeva Reittilä

1976

KP- ja TSS-sopimukset astuvat voimaan saatuaan riittävästi ratifiointeja.

1966

YK:n yleiskokous hyväksyy kaksi keskeistä ihmisoikeussopimusta: KP- ja TSS-sopimukset.

1965

Kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskeva yleissopimus hyväksytään YK:n yleiskokouksessa.

1955

Suomi hyväksytään YK:n jäseneksi ja näin Suomi sitoutuu noudattamaan YK:n peruskirjan velvoitteita.

1948

Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus hyväksytään joulukuun 10. päivänä YK:n yleiskokouksessa.

1946

YK:n ihmisoikeustoimikunta perustetaan. Eleanor Rooseveltin johdolla toimikunta ryhtyy laatimaan ihmisoikeusjulistusta.

1945

YK perustetaan ylläpitämään ja edistämään maailmanrauhaa, turvallisuutta ja ihmisoikeuksia.

Suomen perustuslaki turvaa lähtökohtaisesti kaikkien Suomessa oleskelevien ihmisoikeudet.

Mikä KP?TSS?

KP-oikeudet =
Kansalais- ja poliittiset oikeudet
TSS-oikeudet =
Taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset oikeudet

YK:n ihmisoikeusneuvosto valvoo jäsenvaltioiden ihmisoikeustilanteita yleismaailmallisen määräaikaistarkastelun avulla.

MITÄ OIKEUKSIA IHMISOIKEUS-SOPIMUKSET TURVAAVAT?

Kansalaisyhteisö- ja poliittisia oikeuksia koskevan yleissopimuksen turvaamat oikeudet ovat:

- Syrjinnän kieltä
- Tasa-arvo
- Oikeus elämään
- Kidutuksen ja epäinhimillisen kohtelun kieltä
- Orjuuden kieltä
- Oikeus vapautteen ja henkilökohtaiseen turvallisuuteen
- Vapautensa menettäneiden oikeus inhimilliseen kohteluun
- Vapaus liikkua ja valita asuinpaikka
- Mielivaltaisen pidätyksen kieltä
- Oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin
- Oikeus tulla tunnustetuksi kaikkialla henkilöksi oikeudellisessa mielessä
- Yksityis- ja perhe-elämän suoja
- Oikeus ajatuksen, omatunnon ja uskonnon vapautteen
- Oikeus mielipiteen vapautteen
- Sananvapaus
- Oikeus kokoontua rauhanomaisesti
- Oikeus yhdistymisvapauteen
- Oikeus solmia avioliitto ja perustaa perhe
- Jokaisen lapsen oikeus tulla rekisteröidyksi ja saada kansalaisuus
- Oikeus osallistua maansa hallintoon
- Yhdenvertaisuus
- Vähemmistöjen oikeudet

Taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan yleissopimuksen turvaamat oikeudet ovat:

- Syrjinnän kieltä
- Tasa-arvo
- Oikeus työhön
- Oikeus oikeudenmukaisiin ja suotuisiin työoloihin
- Oikeus muodostaa ammattiyhdistyksiä
- Lakko-oikeus edellyttäen, että sitä käytetään asianomaisen valtion lainsäädännön mukaisesti.
- Oikeus sosiaaliturvaan
- Oikeus perhe-elämän suojaan sekä odottavien ja vastasyntyneiden äitien erityissuojelu
- Lasten ja nuorten erityissuojelu
- Oikeus riittävään elintasoon
- Oikeus riittävään ravintoon
- Oikeus nauttia korkeimmasta saavutettavissa olevasta ruumiin- ja mielenterveydestä
- Oikeus koulutukseen
- Oikeus ottaa osaa kulttuurielämään
- Oikeus päästä osalliseksi tieteen kehitykseen ja sen soveltamisen eduista
- Oikeus nauttia tieteellisten, kirjallisten tai taiteellisten tuotteidensa henkisille ja aineelliselle eduille suodusta suojasta

”SUOMESSA MONI IHMISOIKEUS TOTEUTUU HYVIN”

Tänä vuonna on tullut kuluneeksi tasan 50 vuotta siitä, kun kansalaisyhteisö- ja poliittisia oikeuksia koskeva yleissopimus (KP-sopimus) sekä taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskeva yleissopimus (TSS-sopimus) hyväksyttiin YK:n yleiskokouksessa.

Näitä sopimuksia pidetään kansainvälisesti varsin keskeisinä ihmisoikeussopimuksina, mutta miten niiden vaikutukset näkyvät Suomessa?

Ihmisoikeuskeskuksen johtaja **Sirpa Rautio** painottaa, että KP- ja TSS-sopimukset ovat edelleen merkityksellisiä niin kansainvälisesti kuin täällä Suomessakin. Ovathan ne ensimmäiset kansainvälisesti hyväksytyt ihmisoikeussopimukset ja yhdessä yleismaailmallisen ihmisoikeusjulistuksen kanssa muodostavat kansainvälisen ihmisoikeusasiakirjan (*international bill of human rights*).

KP- ja TSS-sopimuksilla periaatteellinen merkitys

Rautio korostaa, että KP- ja TSS-sopimuksilla on nyky-Suomessa valtava periaatteellinen merkitys. Alueellisilla, erityisesti eurooppalaisilla, ihmisoikeussopimuksilla on nykyään kuitenkin kansallisessa lainvalmistelussa ja oikeuskäytännössä suurempi käytännön vaikutus.

”Mitä lähemmäs kansallista tasoa tullaan, sen yksityiskohtaisempaa (ihmisoikeuksien) sääntely voi olla. Tällainen sääntely on usein myös helpommin hyväksyttävämpää ja tunnetumpaa,” Rautio kertoo.

YK:n puitteissa on solmittu yhteensä yhdeksän kansainvälistä ihmisoikeussopimusta. Sopimuksia ja niiden valinnaisia lisäpöytäkirjoja on solmittu vahvistamaan niin naisten, lasten, vammaisten henkilöiden kuin siirtotyöläistenkin asemaa. Rautio kuitenkin muistuttaa, että on olemassa alueita, joista ei ole tehty omaa ihmisoikeussopimusta. Tällaisia ovat esimerkiksi alkuperäiskansojen oikeudet. Tällaisilla aloilla KP- ja TSS-sopimuksilla on edelleen valtaisa merkitys – myös aivan käytännössä.

Alkuperäiskansojen oikeuksista on tehty YK:ssa julistus, sen sijaan kansainvälisen työjärjestön ILO169-sopimusta Suomi ei ole ratifoinut.

Ihmisoikeuskeskuksen johtaja Sirpa Rautio palasi vuonna 2012 Suomeen johtamaan silloin vastikään perustettua ihmisoikeuskeskusta. Kuva: Eeva Reittilä

Vuoden 1995 perusoikeusuudistus löi läpi uuden ajattelutavan

Ajattelutapa, jonka mukaan kansainvälisten ihmisoikeussopimusten tulee heijastua kansallisessa lainsäädännössä ja näkyä myös käytännössä, on nyky-Suomessa yleinen. Tätä Ihmisoikeuskeskuksen johtaja Sirpa Rautio pitää hyvänä saavutuksena. Rautio kertoo, että tällainen ajattelutapa vahvistui erityisesti vuoden 1995 perusoikeusuudistuksen myötä.

Perusoikeusuudistuksen yhteydessä kansainväliset ihmisoikeudet kirjattiin kattavasti Suomen perustuslakiin. Samalla Suomesta tuli yksi niistä harvoista maista, joissa KP- ja TSS-oikeudet ovat kirjattuna yhtenä kokonaisuutena.

TSS-oikeuksiin kiinnitetään Suomessa paljon huomioita ja ne on pyritty kehittämään tasavertaisiksi KP-oikeuksien kanssa. Siitä, onko tässä onnistuttu, Rautio ei ole täysin vakuuttunut.

Soraääniä mukaan ihmisoikeuskeskusteluun

Suomen ihmisoikeustilanne on Raution mukaan moneen muuhun maahan verrattuna hyvä. Toisaalta, Rautio näkee myös huolestuttavia piirteitä suomalaisessa ihmisoikeuskehityksessä eikä ihmisoikeuksien ymmärtäminen ja erityisesti niiden universaalisuuden ja jakamattomuuden hyväksyminen suomalaisessa yhteiskunnassa ole niin vankkaa kuin hän olisi kuvitellut.

Terrorismi, erilaiset turvallisuuskysymykset ja konfliktit ovat viime vuosina syöneet ihmisoikeuksien arvostusta kansainvälisellä tasolla. Tämä ajatusmaailma ulottuu ainakin osittain myös Suomeen. Rautio on huomannut, että Suomessakin esiintyy nykyään yhä enemmän ihmisoikeuksia kyseenalaistavia ääniä.

Parannettavaa siis löytyy. Suomen ihmisoikeustilanteesta on kuitenkin paljon hyvää. Rautio huomauttaa, että Suomessa moni ihmisoikeus toteutuu erittäin hyvin ilman, että niitä sellaiseksi mielletään.

Rautio arvioi tämän johtuvan siitä, että käytännössä moni unohtaa, että myös TSS-oikeudet – kuten esimerkiksi oikeus hyvään opetukseen ja terveydenhuoltoon – ovat itseasiassa ihmisoikeuksia.

Teksti: Hanna Perikangas

”Suomessa moni ihmisoikeus toteutuu erittäin hyvin ilman, että niitä mielletään ihmisoikeuksiksi.”

KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEET

1 EI
KÖYHYYSÄÄ

2 EI
NÄLKÄÄ

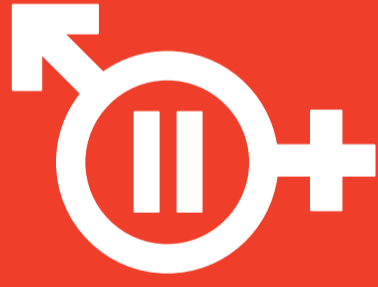
3 TERVEYTTÄ JA
HYVINVOINTIA

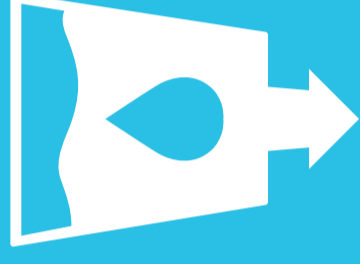
4 HYVÄ
KOULUTUS

5 SUKUPUOLTEN
TASA-ARVO

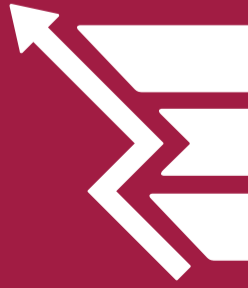
6 PUHDAS VESI
JA SANITAATIO

7 EDULLISTA
JA PUHDASTA
ENERGIAA

8 IHMISARVOISTA
TYÖTÄ JA
TALOUSKASVUA

9 KESTÄVÄÄ
TEOLLISUUTTA,
INNOVAATIOITA JA
INFRASTRUKTUUREJA

10 ERIARVOISUUDEN
VÄHENTÄMINEN

11 KESTÄVÄT
KAUPUNGIT
JA YHTEISÖT

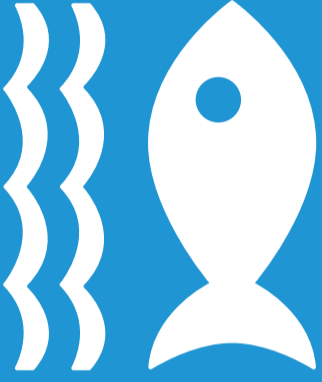
12 VASTUULLISTA
KULUTTAMISTA

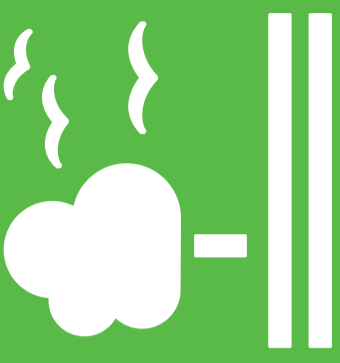
13 ILMASTOTEKOJA

14 VEDENALAINEN
ELÄMÄ

15 MAANPÄÄLLINEN
ELÄMÄ

16 RAUHA, OIKEUDEN-
MUKAISUUS JA
HYVÄ HALLINTO

17 YHTEISTYÖ JA
KUMPPANUUS

SUOMEN
YK-LIITTO

FINLANDS FN-FÖRBUND • UNA FINLAND

MAAILMAN PARHAAT UUTISET

maailmanparhaat uutiset.fi - Milläisillä uutisilla haluaisit tulevaisuudessa kuulla?
yk.fi/sdg - Kestävän kehityksen tavoitteet
ykliitto.fi - Suomen YK-liitto kouluttaa maailmanlaajuisesta vastuusta ja vaikuttamismahdollisuuksista, tuottaa tietoa YK:sta ja vaikuttaa suomalaiseen YK-politiikkaan
globalis.fi - Maailman atlas verkossa

KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEET

YK:n jäsenmaat pääsivät syksyllä 2015 historialliseen sopuun koko maailmaa koskevista kestävä kehityksen tavoitteista ja toimintaohjelmasta. Tämä niin sanottu Agenda 2030 on YK:n jäsenmaiden yhdessä sopima suunnitelma, jonka päämääränä on kääntää maapallon kehitys ihmiskunnan, ympäristön ja talouden kannalta kestäväan suuntaan. Jakamalla tietoa kestävä kehityksen tavoitteista sosiaalisessa mediassa, työpaikoilla, koulussa ja kotona, olet mukana tekemässä parempaa maailmaa. #kestäväkehitys #agenda2030

- 1.** Poistaa köyhyys sen kaikissa muodoissa. Köyhyys ilmenee monin eri tavoin, kuten taloudellisenä ja sosiaalisena eriarvoisuutena, nälkänä ja aliravitsemuksena sekä koulutus- tai vaikutusmahdollisuuksien puutteena.
- 2.** Poistaa nälkä, saavuttaa ruokaturva, parantaa ravitsemusta ja edistää kestävä maataloutta. Nyt on aika miettiä, kuinka kasvatamme, jaamme ja kulutamme ruokaa ympäristöä rasittamatta ja oikeudenmukaisesti.
- 3.** Taata terveellinen elämä ja hyvinvointi kaiken ikäisille. Vaikka elinajanodote on monin paikoin noussut, lapsi- ja äitiyskuolleisuus laskenut ja rokotukset tehonneet, taistelu tappavien tautien hävittämiseksi jatkuu. Terveet ihmiset jaksavat paremmin opiskella, huolehtia perheestään ja tehdä työtä.
- 4.** Taata kaikille avoin, tasa-arvoinen ja laadukas koulutus sekä elinikäiset oppimismahdollisuudet. Laadukas perus- ja ammatillinen koulutus kuuluu sekä tytöille, pojille että heikoimmassa asemassa oleville. Laadukas koulutus takaa paremman elämän myös tuleville sukupolville ja on yksi kestävä kehityksen edellytyksistä.
- 5.** Saavuttaa sukupuolten välinen tasa-arvo sekä vahvistaa naisten ja tyttöjen oikeuksia ja mahdollisuuksia. Tyttöjen ja naisten kouluttaminen, heihin kohdistuvan väkivallan ja syrjinnän lopettaminen sekä heidän mukaanottaminen yhteiskunnalliseen päätöksentekoon hyödyttää laajasti koko yhteiskuntaa.
- 6.** Varmistaa veden saanti ja kestävä käyttö sekä sanitaatio kaikille. Puhdas vesi on elämän ehto. Sen saanti vaikuttaa kuolleisuuteen, ruokaturvaan sekä toimeentulon ja koulutuksen mahdollistamiseen.
- 7.** Varmistaa edullinen, luotettava, kestävä ja uudenaikainen energia kaikille. Tarvitaan tehokkaita, uusia ja uusiutuvia energialähteitä, jotta voidaan rakentaa kestävä taloutta, työpaikkoja ja ruoantuotantoa.
- 8.** Edistää kaikkia koskevaa kestävä talouskasvua, täyttä ja tuottavaa työllisyyttä sekä säällisiä työpaikkoja. Työstä saatavalla palkalla tulee pystyä elämään. Työolosuhteiden ja talouskasvun tulee olla, sekä ihmisten että ympäristön kannalta, kestävällä pohjalla.
- 9.** Rakentaa kestävä infrastruktuuria sekä edistää kestävä teollisuutta ja innovaatioita. Tulee kehittää uusia ja kaikkien saatavilla olevia keksintöjä ja investointeja liikenteeseen, kastelumenetelmiin, energiantuotantoon ja kommunikointiin. Tämä tukee kaikkien yhteiskuntien kestävä kehitystä ja elintasoja.
- 10.** Vähentää eriarvoisuutta maiden sisällä ja niiden välillä. Eriarvoistuminen näkyy muun muassa tuloeroissa ja mahdollisuuksissa palveluihin, kuten koulutukseen tai terveydenhuoltoon. Eriarvoistumisessa tulee ottaa huomioon myös heikoimmassa asemassa olevat ja syrjäytyneet.
- 11.** Taata turvalliset ja kestävät kaupungit sekä asuinyhdyskunnat. Kaupunkiympäristön tulee luoda mahdollisuuksia kaikille, mutta samalla taata myös peruspalvelut, energiansaanti, hyvät asumisolosuhteet ja kulkumahdollisuudet ilman, että se rasittaa tai saastuttaa ympäristöä.
- 12.** Varmistaa kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys. Tarvitaan systemaattista yhteistyötä ja informaation jakamista kuluttajien, valmistajien, tutkijoiden, päättäjien, median, järjestöjen ja yritysten välillä.
- 13.** Toimia kiireellisesti ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan. Ilmastonmuutos ja kasvihuonepäästöt koskettavat meitä kaikkia, eivätkä ne tunne valtioiden rajoja. Ilman pikaisia toimia ilmasto lämpenee aiheuttaen lisää tulvia, eroosiota, merenpinnan nousua ja arvaamattomia sääilmiöitä. Tästä seurauksena elinolot vaikeutuvat köyhimmillä alueilla ja syntyy muun muassa ilmastopakolaisuutta.
- 14.** Suojella meriä ja merten tarjoamia luonnonvaroja sekä edistää niiden kestävä käyttöä. Merien hyödyntäminen on keskeinen osa ihmisten elämää. Meri säätelee maapallomme säätiloja, juomaveden saantia, rannikkoja, ruoan saantia sekä hengittämäämme happea. Ne toimivat myös kaupan ja kuljetuksen väylinä.
- 15.** Suojella ja palauttaa ennalleen maaekosysteemejä, edistää niiden kestävä käyttöä sekä pysäyttää maaperän köyhtyminen ja luonnon monimuotoisuuden häviäminen. Maaekosysteemien hävittäminen tai suojeleminen vaikuttaa suoraan ympäristöön ja sitä kautta ihmisten köyhyyteen.
- 16.** Edistää rauhanomaisia yhteiskuntia, taata kaikille oikeuspalvelut, rakentaa tehokkaita ja vastuullisia instituutioita kaikilla tasoilla. Väkivallattomuus, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, läpinäkyvyys ja vastuunkanto ovat rauhanomaisten yhteiskuntien ja siten kestävä tulevaisuuden peruspilareita.
- 17.** Vahvistaa kestävä kehityksen toimeenpanoa ja globaalia kumppanuutta. Valtioiden, yksityissektorin ja kansalaisyhteiskunnan yhteistyö ja yhteiset päämäärät ja arvot, sekä investointien pitkäjänteisyys ja tulosten mittaaminen, ovat edellytyksiä kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kuva: Anna Autio

IHMISOIKEUDET KUULUVAT JOKAISEEN ELÄMÄNVAIHEESEEN

Nuoruutta on vaikea määritellä: nuori ei ole vielä aikuinen eikä oikein enää lapsikaan. Nuoruus on eräänlainen siirtymävaihe, mutta on vaikea sanoa, mistä nuoruus alkaa tai mihin nuoruus päättyy.

Yhden YK-määritelmän mukaan nuori on 15-24-vuotias, mutta tämä määritelmä on otettu käyttöön puhtaasti tilastollisista syistä. Nuoret, rauha ja turvallisuus-päätöslauselmassa nuori määritellään 18-29-vuotiaaksi, jättäen kuitenkin tilaa kansallisille eroavaisuuksille. Ajatuksena on todennäköisesti ollut huomioida heidät, jotka eivät enää kuulu lapsen oikeuksien sopimuksen piiriin. Suomessa nuori on uuden nuorisolain mukaan 29-vuotias tai nuorempi.

Ihmisoikeusmekanismeissa nuoret jäävät usein väliinpuotoajiksi. Kysymyksen äärellä on kuitenkin päästy jonkinlaiseen yhteisymmärrykseen siitä, että ihmisoikeuksia tulisikin oikeastaan tarkastella elinkaarinäkökulmasta - eli siitä, miten ihmisoikeudet toteutuvat eri elämänvaiheissa. Nuoruus on oleellinen osa elinkaarta.

Nuorten ihmisoikeuksien toteutuminen tarvitsee erityistä huomiota, sillä ikänsä takia nuoriin ja nuorten mahdollisuuksiin kohdistuu monia haasteita. Työllisyys, koulutus, poliittiset oikeudet, asepalvelus, seksuaalioikeudet ja terveys ovat vain muutamia osa-alueita, joissa nuorten oikeudet eivät välttämättä toteudu tai toteutuvat muita huonommin.

Maailmassa ei kuitenkaan ole koskaan ollut yhtä paljon nuoria kuin nyt. Maailmassa on noin 1,8 miljardia lasta ja nuorta, eikä ole aivan merkityksetöntä, miten tämän sukupolven oikeudet toteutuvat ja millainen heidän tulevaisuutensa on.

YK:n ihmisoikeusneuvosto hyväksyi kesällä 2016 historian ensimmäisen päätöslauselman nuorista ja ihmisoikeuksista. Päätöslauselma korostaa nuorten erityistarpeita, mutta ennen kaikkea myös sitä, että nuorilla on oltava aitoja mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnan asioihin sekä päätöksentekoon. Päätöslauselma on yksi neuvoston tärkeistä pohjustus nuorten ihmisoikeuksien paremmalle huomioimiselle. Neuvosto tulee seuraamaan aihetta tulevien kausiensa aikana, toivottavasti läheisesti.

Tärkeä huomio, jonka ihmisoikeusneuvosto on itsekin tehnyt, on se, että nuoret ovat oman elämänsä parhaita asiantuntijoita. Siksi nuorten tulee olla ihmisoikeuksiensa kehittämisessä oleellisesti mukana. Ihmisoikeustyötä ei pidä tehdä nuorten puolesta, vaan nimenomaisesti heidän kanssaan.

Suomen YK:n nuorisodelegaatti **Sonja Huttunen** osallistui YK:n yleiskokoukseen New Yorkissa 2.-14.10. 2016. Nuorisodelegatit valitsevat vuosittain Nuorisoyhteistyö -Allianssi ja Suomen YK-liitto.

YK:N YLEISSOPIMUS VAMMAISTEN HENKILÖIDEN OIKEUKSISTA ASTUI VOIMAAN SUOMESSA

Testaa tietosi ihmisoikeuksista!

- Miksi YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus laadittiin?
 - YK:n toiminnan selkeyttämiseksi
 - Toisen maailmansodan ihmisoikeusloukkausten vuoksi
 - Erilaisten ihmisoikeuskäsityksien yhdenmukaistamiseksi
- Mitä ovat TSS-oikeudet?
 - Taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia
 - Tasa-arvo, syrjimättömyys- ja samanarvoisuus oikeuksia
 - Turvallisuus-, suojelu ja sisäpoliittisia oikeuksia
- Milloin vietetään ihmisoikeuksien päivää?
 - 4.7.
 - 10.12.
 - 21.3.
- YK:ssa äänestettiin vuonna 1948 ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen hyväksymisestä. Miten Suomi äänesti?
 - Suomi ei osallistunut äänestykseen
 - Julistuksen hyväksymisen puolesta
 - Julistuksen hylkäämisen puolesta
- Kuinka monta artiklaa ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus sisältää?
 - 18
 - 30
 - 45
- Mitä seuraavista sopimuksista Suomi ei ole ratifioinut?
 - Yleissopimusta vammaisten henkilöiden oikeuksista
 - ILO:n yleissopimus nro 169
 - Kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen ja halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaista yleissopimusta
- Kuinka monta maata on ratifioinut KP-sopimuksen?
 - 98
 - 155
 - 168

...jatkuu seuraavalla sivulla!

Tekstit ja kuva:
Hanna Perikangas, Eeva Reitilä
ja Veera Vehkasalo

YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista astui Suomessa voimaan tämän vuoden kesäkuussa. Vammaissopimus ei sisällä uusia erityisiä oikeuksia vammaisille, vaan sen tavoitteena on vahvistaa vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia nauttia kaikista olemassa olevista ihmisoikeuksista täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti muiden henkilöiden kanssa.

Vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva yleissopimus on 2000-luvun ensimmäinen kattava ihmisoikeussopimus. YK:n yleiskokous hyväksyi sopimuksen joulukuussa 2006. Sopimus astui voimaan toukokuussa 2008 saatuaan 20 maan hyväksynnän. Sopimuksesta on nopeasti tullut yksi laajimmin hyväksytyistä YK:n ihmisoikeussopimuksista.

Ratifiointi kesti vuosia

Suomi allekirjoitti vammaissopimuksen ensimmäisten joukossa maaliskuussa 2007. Suomi ei kuitenkaan samalla ratifioinut sopimusta eli saattanut sitä valtiosisäisesti voimaan. Sopimuksen ratifiointi Suomessa viivästyi, sillä se edellytti muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön. Muun muassa sosiaali- huoltolakia ja kehitysvammaisten erityishuollosta annettua lakia piti muuttaa.

Toukokuussa 2015 Suomi viimein talletti ratifiointikirjansa YK:n pääsihteerille. Sopimus astui voimaan Suomessa kesäkuun 10. päivä 2016.

Sopimuksen täytäntöönpanoa valvoo kansainvälisellä tasolla YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien komitea. Jäsenmailla on velvollisuus raportoida säännöllisesti sopimuksen toteutumisesta komitealle. Valvontaa lisää myös valinnainen pöytäkirja, joka

mahdollistaa yksilövalitukset ja komitean omasta aloitteesta tapahtuvan tutkinnan. Suomessa yksilövalitukset mahdollistava pöytäkirja hyväksyttiin varsinaisen sopimuksen hyväksynnän yhteydessä.

Vammaissopimuksen määritelmän mukaan vammaisiin henkilöihin kuuluvat ne "joilla on sellainen pitkäaikainen ruumiillinen, henkinen, älyllinen tai aisteihin liittyvä vamma, joka vuorovai- kutuksessa erilaisten esteiden kanssa voi estää heidän täysimääräisen ja tehokkaan osallistumisensa yhteiskuntaan yhdenvertaisesti muiden kanssa" (1. artikla)

'Uusi alku'

Vammaisfoorumin pääsihteerinä **Pirkko Mahlamäki** pitää vammaissopimuksen voimaantumista eräänlaisena 'uutena alkuna' suhteessa vammaisten ihmisoikeuksiin.

"Vammaisten oikeuksien sopimus on hyvä uutinen itsessään ja uusi alku Suomessa. Sopimuksen voimaantulon myötä vahvistuu usko siihen, että vammaisten ihmisten ihmisoikeuksien ja perusvapauksien takaamisessa mennään eteen-, ei taaksepäin."

Vammaissopimus on uusi työkalu vammaisten oikeuksien takaamiseen tähtäävässä työssä. Mahlamäki muistuttaa, että vammaisten oikeuksien täysimääräistä toteutumista voidaan tarkkailla paremmin sopimuksen kansainvälisten seuranta- ja raportointimekanismien kautta.

Vammaissopimuksen voimaantumisen myötä alkaa varsinaisen työn, eli sopimuksen toimeenpano.

"Sen osalta on tärkeää, että vammaiset ihmiset itse ja vammaisjärjestöt ovat täysimääräisesti mukana päätöksenteossa," Mahlamäki painottaa.

TILAA SOPIMUS TASKUKIRJANA

YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista ja sopimuksen valinnainen pöytäkirja on tilattavissa kätevässä taskukirjana Suomen YK-liiton verkkosivuilta: ykliitto.fi -> [Julkaistu](#)

Taskukirjan sisältää suomenkielisen sopimustekstin ja valinnaisen pöytäkirjan lisäksi johdannon, jonka on kirjoittanut Vammaisfoorumin pääsihteerinä Pirkko Mahlamäki. Julkaisua saa vapaasti hyödyntää esimerkiksi opetuskäytössä niin pdf-muodossa kuin painettuna kirjaseinäkkinä.

Yksittäiset kirjaset postitetaan veloitetusta, pakettina lähetettävistä tilauksista toimitetaan perille postinmaksuina.

Kirjanen on käännetty myös ruotsiksi ja se on ladattavissa pdf-muotoisena [YK-liiton verkkosivuilta: ykliitto.fi](http://ykliitto.fi).

TIESITKÖ, ETTÄ...?

- Noin 15 prosentilla maailman väestöstä on jonkinlainen vamma.
- Arvoiltaan 80 prosenttia vammaisista henkilöistä asuu kehitysmaissa.
- Maailman köyhimmistä ihmisistä 20 prosenttia on vammaisia henkilöitä.
- 90 prosenttia kehitysmaissa asuvista vammaisista lapsista ei käy koulua.

Lähteet: WHO, UNDP, Maailmanpankki ja UNESCO

Minkä uutiset sinä haluaisit tulevaisuudessa kuulla? Kirjoita ja jaa oma tulevaisuuden hyvä uutisesi osoitteessa:

www.maailmanparhaatuutiset.fi

...ihmisoikeusvisa jatkuu edelliseltä sivulta:

8. Mikä seuraavista ei ole ihmisoikeus?
- a. Oikeus ottaa osaa kulttuurielämään
b. Oikeus ilmaisiin koulunkäyntivälineisiin
c. Oikeus koulutukseen
9. Kuka oli YK:n ihmisoikeustoimikunnan ensimmäinen puheenjohtaja?
- a. John F. Kennedy
b. Eleanor Roosevelt
c. Trygve Lie
10. Milloin YK:n ihmisoikeusneuvosto perustettiin?
- a. 1946
b. 1948
c. 2006
11. Mikä seuraavista maista **ei ole** ratifioinut TSS-sopimusta?
- a. Yhdysvallat
b. Australia
c. Kiina
12. Minä vuonna YK:n yleiskokous hyväksyi vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen?
- a. 2006
b. 2010
c. 2013
13. UNESCON arvioiden mukaan maailmassa on 758 miljoonaa lukutaidotonta aikuista. Kuinka suuri osa heistä on naisia?
- a. 51 %
b. 66 %
c. 78 %
14. Mikä on Maailmanpankin määrittelemä äärimmäisen köyhyyden raja?
- a. 1,5 dollaria päivässä
b. 1,9 dollaria päivässä
c. 2,0 dollaria päivässä
15. Mikä seuraavista ihmisoikeussopimuksista on maailman laajimmin ratifioitu?
- a. Lapsen oikeuksien sopimus
b. Naisten oikeuksien sopimus
c. TSS-sopimus

Vastaukset:
1. b 2. a 3. b
4. a 5. b 6. b
7. c 8. b 9. b
10. c 11. a
12. a 13. b
14. b 15. a

Haluatko tietää lisää ihmisoikeuksista?
Pelaa visaa osoitteessa ihmisoikeuspele.fi

HYVIÄ UUTISIA MEILTÄ JA MAAILMALTA

Naisten ja tyttöjen oikeuksien merkitys tunnustettu

Naisten ja tyttöjen oikeuksien toteutuminen on kestävä kehityksen edellytys, ja tämä on vihdoin tunnustettu laajalti. YK:n pääsihteeri **Ban Ki-moon** on kahden kautensa aikana tehnyt runsaasti töitä tasa-arvon eteen. Hän aloitti muun muassa naisten ja tyttöjen terveyskysymyksiin keskittyvän Every Woman Every Child (EWEC) -liikkeen ja on nostanut useammin naisia korkeisiin tehtäviin järjestössä. Toimia on aloitettu tämän työn turvaamiseksi myös tulevan pääsihteerin kaudella.

Presidentti **Tarja Halonen**, EWEC:in neuvoo-antavan ryhmän varapuheenjohtaja

Kolumbiassa askel kohti rauhaa

Kolumbian hallituksen ja Farc-kapinallisryhmän halu solmia rauhansopimus on suuri askel kohti 50 vuotta kestäneen konfliktin päättämistä ja lupaa hyvää myös maan ihmisoikeuspuolustajille, joiden tilanne on ollut konfliktin aikana maailman vaarallisimpia. Tämä koskee erityisesti vähemmistöjen ja alkuperäiskansojen maa-oikeuksia sekä naisten oikeuksia puolustavia aktivisteja. Toivo rauhansopimuksesta Kolumbiaan elää voimakkaana.

Lea Pakkanen, Suomen Lähetysseuran rauhan ja sovinnon asiantuntija

Ihmisoikeuksia edistetään kouluissa

Nyt syksyllä voimaan tulleen perusopetuksen valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteissa ihmisoikeudet näkyvät entistä vahvemmin. Uudistetussa suunnitelmassa ne esiintyvät paitsi arvopohjassa, myös oikeudellisesti velvoittavina normeina. Opetuksen sisältöjen ohella ihmisoikeudet liittyvät olennaisesti oppilaitosten toimintaympäristöön ja -kulttuuriin. Ihmisoikeuksien opettaminen tukee niiden toteutumista ja ymmärtämistä koko yhteiskunnassa.

Kristiina Kouros, Ihmisoikeuskeskuksen asiantuntija

VIDEO VOI TUKEA MUUTOSTA

"Minulla on tämä mikrofoni, jotta voin kertoa kertoa mielipiteitä joiden pitää tulla kuulluksi", toteaa nuori nainen Tansanian Loliondosta ja painottaa, että naisten kuuleminen on tärkeää. Hänen puheenvuoronsa aloittaa naisten oikeuksia käsittelevän yhteisövideon, jonka ovat tehneet Loliondon maasaiyhteisön jäsenet.

Yhteisövideon (participatory video) kantava periaate on, että yhteisön jäsenet suunnittelevat ja kuvaavat videot alusta asti itse. Tarkoitus on, että ihmiset, joiden näkemykset usein suodatetaan suuremmalle yleisölle jonkun muun esittelemänä tai editoimina, saavat valita mistä on tärkeä puhua ja miten.

Videot toimivat paitsi tapana kertoa aiheista muille, myös yhteisön sisäisen muutoksen tukena. Tämä videoryhmä on tehnyt Suomen YK-liiton hankkeissa järjestetyissä työpajoissa videot naisten oikeuksista, ilmastonmuutoksen vaikutuksista ja maasai-kulttuurista sekä Loliondon alueen maakiistasta (Olosho-video). Näytösten myötä yhteisössä on syntynyt runsaasti keskustelua videoiden teemoista.

Työpajojen jälkeen ryhmä on jatkanut työtä itsenäisesti. Heidän viimeisin videonsa, Esipata-e-Eselenkei, käsittelee tyttöjen oikeuksia ja ennen kaikkea tasa-arvoista oikeutta

koulutukseen. Siinä maasaiyhteisön jäsenet pohtivat sen haasteita ja myös haastattelevat esimerkiksi erästä kylän vanhinta aiheesta.

Viimeisin työpaja pidettiin uudessa yhteisössä Maran alueella Tansaniassa. Sen tuloksena syntyi myös naisten oikeuksiin liittyvä video Nyumba Nthobu -perinteestä. Siinä yksinäinen, usein vanhempi, nainen voi ottaa toisen naisen muodollisesti vaimokseen saadakseen perheen. Perinne on kuitenkin usein ongelmallinen etenkin lapsia synnyttävien nuorten vaimojen ja lasten oikeuksien kannalta.

Teksti: Veera Vehkasalo

Katso videot: ykliitto.fi > Julkaisut -> YK-tieto ja teemakohtaiset materiaalit

Kuva: InsightShare

